

תאריך: 28/06/05

3

תיק מס': 5398/03

שאר התנאים העומדים ביסוד ס' 10 א' התקיימו, ובכלל זה העובדה כי העד אישר את מתן אמרתו וכן קיומן של סתירות מהותיות בין העדות לבין האמרה (התובעת ציינה שורה ארוכה של סתירות בסיכומיה בלא שהתגנה חלקה על כך בסיכומיה. נזכיר, למשל, את הבדלי הגרסאות בין העדות לאמרה לענין זיהוי הנאשם, הרקע לקבלת הסכום של \$3,000 ממנו ועוד).

לאחר שמצאנו כי התקיימו התנאים לקבילות אמרתו של [REDACTED] ע"פ ס' 10 א' לפקודת הראיות, מצאנו אף להעדיף את אמרתו של העד על פני עדותו החלקית ובפנינו. נמק מדוע:

ראשית, חשוב לציין באופן כללי, כי אפילו מתוך עדותו החלקית והשרירותית של העד בפנינו, מאשר העד את עיקרי הפללתו את הנאשם באמרתו. העד מאשר בעדותו בפנינו, גם אם לאחר התחמקות שונות, כי קיבל¹ נשק מידיו של אדם בשם "בובז" ואף קיבל מידיו סכום של \$ 3,000 לאחר פגיעו חרמש. אמנם העד טוען כי הנאשם איננו אותו בובז, אולם הדבר אינו מעלה ואינו מוריד, כי הרי גם מתוך עדותו שלו לא עולה כי פגש את אותו "בובז", אלא יצר אותו קשר על סמך מספר טלפון שקיבל לידיו בירושה מ [REDACTED], שעה שהחליף את מקומו כראש "גדודי אל-אקצה" באזור טול-כרם. גם את הנשקים והכספים לא קיבל מידיו של "בובז" ישירות אלא באמצעות שליחים. גם מתוך גרסתו, החלקית אף היא, של הנאשם באמרתו, עולה כי העברות הכספים והנשק מידיו לעד היו באמצעות שליחים. מכאן, שאפילו מתוך גרסתו המצמצמת של העד, עדיין עומדת הפללתו את הנאשם על כנה.

באמרתו השונות, מרחיב העד עוד יותר מאשר הגרסה המצמצמת. שנשר בעדותו החלקית בפנינו. ראינו לנכון לקבל את אמרתו של העד. ניכר מעיון באמרות כי המדובר באמרות בעלות משקל רב ביותר. העד כתב את אחת האמרות בכתב ידו והחל לכתוב גם את האחרת, אך הפסיק את כתיבתה מרצונו. האמרות ניתנו ע"י העד לאחר שהוזהר כחוק והוא תתם בתחתית דפי האמרות. באמרות נוטל על עצמו העד אחריות למעשי רצח קשים ואיומים תוך פירוט נרחב של הנסיבות שקדמו לביצועם. השוואה של תוכן האמרות לשאר החומר הראייתי שבא בפנינו - ובכלל זה לאמרות הנאשם, המאשר את היכרותו עם העד וכן את העברת הנשק והכספים לידיו - מחזקת עוד יותר את משקל אמרתו של העד.

אם כן, מצאנו לנכון לקבל את אמרתו של העד, הן מכוח אימוץ תוכנו, באופן כללי, ע"י העד במהלך עדותו והן מכוח (ככל שהדברים נוגעים בסתירות שבין גרסת העד לבין הרשום באמרות), מכוח ס' 10 א', וזאת מן הנימוקים האמורים מעלה.

על התביעה [REDACTED]:

גם עד זה, שהעיד בפנינו ביום 30/11/03, נושא על גבו קופת שרצים ואף הוא אחראי לשורת מעשי רצח קשים.

ראשית, נידרש לסוגיית בקשת התביעה בסיכומיה לקבל את אמרתו של העד מכוח ס' 10 א'. כעולה מבקשת התביעה, נשתכחה הגשת האמרה ממנה בזמן הדיון ביום 14/06/04, וכעת מבקשת היא לתקן את הטעות. הסנגור מתנגד להגשת האמרה כעת, מאחר, והבקשה נעשית לאחר תום פרשת התביעה ויש בדבר משום פגיעה בהגנת הנאשם.

לא נותר לנו אלא לשו ולחזק, פעם נוספת, לאזכור ע' איז"ש 114+99/00, אשר נזכר קודם לכן בהכרעת דינו זו בהקשר אחר, ואף מצוטט ע"י התביעה תמלומדה בסיכומיה. בית המשפט לערעורים נדדש לדבריו הידועים של כבי הנשיא זמורה המנוח, אשר דומה כי מאז אשר נאמרו - כבר בערעור הפלילי הראשון שנדון בבית משפט העליון של מדינת ישראל!! - מצאו את מקומם בפנתאון סדר הדין הפלילי. ואכן, הורנו הנשיא זמורה כי סדר דין פלילי אינו כאותו משחק שח-מט אשר די במהלך שגוי אחד לחרוץ את גורלו לעד. בית המשפט לערעורים הכיר באפשרות לזמן עדים או להגיש ראיות מטעם התביעה לאחר תום השלב הדיוני - גם אם יש לחתיר בקשות כאמור בצמצום, גם אם על התביעה להימנע מכך והכל בכפוף לסייג כי אין בדבר לפגוע בהגנת הנאשם.

בנסיבות הענין שבפנינו, לא ראינו מדוע קבלת בקשת התביעה, אפילו בשלב הסיכומים, יש בה פסול כלשהו. ראשית, אין ספק כי בקשת התביעה נעשתה בתום לב ולא מתוך שיקול פסול. עיון בפרוטוקול הדיון מיום 14/06/04 יגלה כי התביעה הגישה שורת בקשות להגשת חומר מכוח ס' 10

¹ ראה פרוטוקול עדותו של מוחמד טאימ מיום 02/09/03, עמ' 5 ש' 30-14.
² שם, עמ' 3 ש' 46 ועד עמ' 4 ש' 13; עמ' 5 ש' 42-45.

תאריך: 28/06/05

4

תיק מס': 5398/03

א', ואין ספק כי הבקשה להגשת אמרתו של העד [REDACTED] נשתכחה ממנה בהיסח הדעת. שנית, כל הפתעה אין בבקשה התביעה. התביעה העידה את העד [REDACTED] עיממה אותו עם דבריו באמרה, הודיעה מראש ובמילים ברורות על כוונתה להעיד את גובה אמרתו [REDACTED], ואף העידה את גובה האמרה ביחס לסיבות גבייתה (מהלך שאין לו כל הסבר אחר, וזאת רצונה להגיש את אמרתו של העד מכוח סי' 10 א'). שלישית, כל פגיעה אין בהגנתו של הנאשם בבקשה המאוחרת להגשת אמרתו של [REDACTED]. העד העיד ונחקר ע"י הצדדים, ובכלל זה חקירה נגדית ע"י ב"כ הנאשם. לנאשם ניתנה אף הזדמנות לחקור את גובה אמרתו. הנאשם אף התייחס בעדותו בפרשת ההגנה להפלתו של [REDACTED] באמרתו ומסר גרסה באשר אליה. הבקשה להגשת אמרתו של העד, אין בה כל פגיעה בהגנת הנאשם.

לאחר שצלחנו את משוכת השלב הדיוני להגשת הבקשה, נגלה חיש מהר כי התנאים הקבועים בצדו של סי' 10 א' לקבלת האמרה, מתקיימים במלואם, שהלא העד העיד וניתנה לצדדים הזדמנות לחקור, מתן האמרה הוכח, הן מעדותו של העד שזיהה את אמרתו והן מעדות גובה האמרה, וכן לאור קיומן של סתירות מהותיות בין האמרה ובין העדות. כעת נדרש לשאלה כלום יש מקום להעדיף את האמרה על פני העדות! תשובתנו לשאלה זו חיובית ולחלן נימוקינו:

א. גם עדותו של [REDACTED] היתה מבולבלת ככל שנתבקש ליתן הסבר להפלות המפורשות שהפיל את הנאשם באמרתו, הפלות מתן ביקש הוא לחזור במהלך עדותו. העד אישר כי חתם על האמרה וכי החוקר אף הקריא לו את תוכנה, אולם דבק בטענתו כי החוקר כתב דברים אחרים מאלו שאמר הוא עצמו במהלך גביית האמרה. העד אף התיימר לקבוע בפסקנות כי החוקר הוסיף דברים על אמרתו לאחר שזו נכתבה בפניו, אולם לשאלת התובע לא ידע לפרט על אלו עניינים מדובר.

ב. באשר למשקל גרסת ההכחשה של העד את דבריו כנגד הנאשם באמרתו, אשר ניתנה במהלך החקירה הנגדית בעוד העד משיב כתובי לסדרת שאלות מדויקות בעליל בהתאם לגרסה ששם הסגור בפיו, מוטב לא להרחיב את הדיבור. באופן מוזר, וללא הסבר מלבד הרצון לחזור על הגרסה המוכנה מראש, הפך הנאשם, במהלך עדותו של [REDACTED], מתבר (בחקירה הראשית) לשוטר רשע (בנגדית) אשר עצר אותו בגין גניבת רכבים, נהג בו בקשיות, דבר שעורר בעד תחושה קשה - גרסה, אשר באופן בלתי מפתיע, עתידה לחזור פעם נוספת מספר ישיבות לאחר מכן בעדות הנאשם. למותר לציין, כי בנו לא עורר חזברים רושם של מחימות כלל וכלל.

ג. העד אישר בדבריו כי היה חבר בארגון גזוני אל-אקצה, וכעולה מאמרותיו, אף היה אחראי לשורת מעשי רצח קשים מטעם הארגון, כבעל עמדה בכיר בארגון. העד אף ידע למסור תיאור מדויק של שרשרת "החלפת תפקוד" על תארגון באזור שכם, החל כ [REDACTED] ועבור [REDACTED], אולם משנשאל באשר לזהות מחלימו של [REDACTED] (לטענת התביעה, הנאשם), נתמלא לפתע שכתה מעושה, טען כי לא ידע את זהות ראש הארגון באזור שכם (אלו היה כפוף הוא עצמו) ואף לא טרח לנסות לברר זאת.

ד. לעומת עדותו המפורזת והמגמתית של [REDACTED] בפנינו, עומדת אמרתו. משקלה של זו שילה הן מעדותו של גובה האמרה רש"ם [REDACTED] - אשר העיד בפנינו ביום 14/06/04 ובעדותו הכתיש את טענותיו של העד וציין כי האמרה נגבתה על פי הכללים הרגילים - והן מעיון בגוף האמרה עצמה, עליה חתום העד לאחר אזהרה. מקריאה בגוף הדברים וכעולה מעדות גובה האמרה, נראה כי האמרה מבוססת על דברים שכתב העד בכתב ידו. יש להצטער על כך שלא נתאפשר לעד לכתוב את אמרתו בכתב ידו, אולם בנסיבות הענין, ולאחר שהוכח להנחת דעתנו - הן מהתרשמותנו מן העדים והן מתוך השוואה לשאר חומר הראיות שבה בפנינו - כי הכתוב בגוף האמרה משקף את דבריו של העד שהוקראו לו טרם שחתם עליהם, לא סברנו כי יש פגם במשקלה של האמרה (ראה לענין זה גם את פסק דינו המאלף של כ"י השופט אלימ פרידמן בע"א 1137/04+1130+1136+1129).

אם כן, מצאנו לדחות את עדותו של [REDACTED] ולהעדיף על פניה את אמרתו.

עד התביעה

עד זה העיד בפנינו ביום 30/11/03 ובעדותו מיהר להתכחש לאמרת ההפלה המפורשת שמסר כנגד הנאשם, בה הוא מתאר כיצד הסיע את הנאשם, ביחד עם אחרים, לבצע פיגועי ירי. משנתבקש

* ראה פרוטוקול מיום 30/03/04, עמ' 11 שי' 22-23, במקום "גובה עמדתו של [REDACTED]", צ"ל "אמרתו".
* ראה פרוטוקול עדות הנאשם מיום 14/06/04, עמ' 10 שי' 12-17.
* ראה פרוטוקול עדותו של מנצור שרים מיום 30/11/03, עמ' 4.

תאריך: 28/06/05

5

תיק מס': 5398/03

ליתן הסבר להפלתו המפורשת את הנאשם באמרתו, טען כי זו הוצאה ממנו באמצעים פסולים, כי הוכרח לחתום עליה, כי הופתע למראה כתב האישום שהוגש כנגדו הכולל אשמות בהן לא הודה וכיו"ב. עוד היינו טורחים לפרט את הסתירות שעלו בגרסת העד לענין זה, אלמלא היה עולה באופן ברור כי את טענות הזוטא באשר למשקל אמרתו, שמר העד לעדותו בתיקו של הנאשם בלבד, ואילו במשפט⁹ שלו לא העלה אף אחת מאותן טענות, ואף חסכים להגשת אמרתו, ובכללן האמרה המדוברת, אשר ביחס אליה עלו לפתע מן האוב טענות הזוטא שבעדותו. אך מובן הוא כי טענות זוטא של נחקר ביחס לאמרתו, אשר מופיעות במשפטי אחרים ולא במשפטו שלו עצמו, אין בהן לשכנע.

בשל כל אלו, מצאנו לנכון לדחות את גרסת העד ביחס לאמרתו, לקבל את האמרה (לאחר שהתנאים האמורים בסעיף 10 א' התקיימו) ולהעדיפה על פני עדותו.

עד התביעה

עד זה העיד בפנינו ביום 30/03/04. על אף הפלות קשות שהפיל את הנאשם, כשותפו לשלוח המחבל המתאבד אשר ביצע את הרצח ברחוב יפו בירושלים וכן כשותפו למעשי ירי, הכתש העד את הדברים בעדותו. כך טען העד כי הוא מכיר את הנאשם בשמו הפרטי בלבד, למרות שלו רק מותכן עדותו בלבד עולה כי היכרותו עמו מקיפה בהרבה (על אחת כמה וכמה שמאמרותיו ומאמרות הנאשם, עולה כי השניים היו בקשרים הדוקים, ואף גורשו מן האזור ובילו תקופה בירון ובנגד – ראה בחמשן). את העובדה כי באמרותיו הוא מפליל את הנאשם, הסביר העד בטענות שהעלה כנגד החוקר [REDACTED] שהכיר אותו לכתוב דברים (העד עצמו לא זכר מינה החוקר שחקר אותו ולא זיהה אותו, אך ציין כי חמדובר בשוטר קירן), אולם לא ידע לפרט מהן אותן טענות (ועם החוקר הות הייתה הבעיה. איני זוכר את הפרטים¹⁰). העד טען כי אינו מזוהה את אמרותיו שהוצגו בפניו ואת כתב ידו, אולם דבריו לא עוררו בנו רשש, שכן העד בקושי טרח לעיין באמרות טרם שחשיב.

העיד בפנינו החוקר [REDACTED] אשר גבה את אמרותיו של העד ועדותו עוררה בנו רושם מהימן לגמרי. בעדותו אישר החוקר שאמר כי גבה את אמרותיו של העד [REDACTED] וכי הוא [REDACTED] זה שכתב את אמרותיו בכתב ידו (כפי שנס עולה מעיין באמרות עצמן). עוד הכחיש החוקר את טענת העד כי נתן אמרות נוספות בהן מסר דברים אחרים, דבר העולה גם מעיין באמרות חנושאות מספר סידורי.

אם כן, עדותו של [REDACTED] שהיתה עדות מבולבלת ושרירותית, (הכל רשום אצלכם בתיקים, לא צריך להיכנס לפרטים¹¹); "אני לא חייב לענות לאף אחד"¹² לא עוררה בנו רושם של מהימנות. התנאים להגשת אמרותיו במשטרה מכוח ס' 10 א', התמלאו לאחר שתעד העיד, מתן האמרות הוכח בעדותו של גובה האמרות [REDACTED] והעד סתר את אמרותיו בעדותו. מצאנו לנכון להעדיף את האמרות על פני העדות. מול העדות המבולבלת והבלתי-משכנעת, מצאנו את האמרות כמהימנות ובעלות משקל. כאמור, עולה מקריאה באמרות כי הן ניתנו ע"י העד לאחר שהוזהר כחוק ולאחר שחתם על האמרות, אותן כתב בכתב ידו. עולה עוד כי גביית האמרות התנהלה באווירה חיובית, וכי העד שתה קפה ועישן סיגריות במהלך גביית האמרות. גם מעדותו של [REDACTED] עולה כי גביית האמרות התנהלה באופן סטנדרטי ותוך שיתוף פעולה של העד. ממילא יוזכר כי אפילו מתוך השוואה בין עדותו של העד בפנינו לבין תוכן אמרותיו, עולה כי הוא באופן כללי מאשר את אחריותו לפיגועים ברחוב יפו וכן במסעדת "סי פוד מרקט" בתי"א, מאשר את שמות המתאבדים ששלח, והכל מתוך התאמה לתוכן אמרותיו. דהיינו, העד [REDACTED] בעצמו מאשר את נכונות אמרותיו, למעט הקטע חנוגע לנאשם, בלא הסבר של ממש מדוע דווקא חלק זה לוקה.

לאור דברים אלו, מצאנו לנכון להעדיף את האמרות על פני העדות.

⁹ ראה פרוטוקול משפטו של העד (שומרון 5004/03) מימים 04/05/03 ו 16/07/03 (ת/ 73+72) וכן פרוטוקול הארכת מעצרו מיום 12/12/02 (ת/ 71). הפרוטוקולים ממשפטו של העד, התקבלו בהתאם לבקשת התובעת בדיון מיום 14/06/04 לאחר שהטענה הותירה את השאלה לשיקול דעת בית המשפט ובהיות הפרוטוקולים משום תעודה ציבורית המתקבלת בלא עדות עורכת.

¹⁰ ראה פרוטוקול עדותו של [REDACTED] מיום 30/03/04, עמ' 3 ש' 10-15.

¹¹ שם, עמ' 2 ש' 16; ש' 48-47.

תאריך: 28/06/05

6

תיק מס': 5398/03

עד התביעה

גם עד זה, בדומה לעד הקודם ולרוב העדים בתיק זה, אישר בעדותו את אחריותו למעשים המיוחסים לו עליהם הודה במשפטו ובאמירותיו ואף נקב בשמותיהם של שותפיו, מלבד אחד – הנאשם. התביעה מייחסת לנאשם כי פעל ביחד עם העד בשלבים הראשונים של הוצאתו לפועל של פיגוע הרצח ברחוב יפו (פרט האישום השישי, ס"ק א-ה'). העד אישר, למעשה, בעדותו, את העובדות המדוברות בחלק הרלוונטי של פרט האישום, למעט חלקו של הנאשם, שחעד ציין כי לא נכח בעת צילומו של המתאבד.

מתברר כי דווקא בעת משפטו שלו, הודה העד באחריותו למעשה הרצח ברחוב יפו, ובכלל העובדות בהן הודה אף המעשים המיוחסים לו עם הנאשם, כולל צילומו של המתאבד. התביעה ביקשה¹² להגיש את פרוטוקול הודאתו של העד במשפטו מכוח ס' 10 א', ואילו הסנגור חותיר את הבקשה לשיקול דעתו של בית המשפט¹³. בהחלטתו מאותו היום קיבלנו את הבקשה להגשת הפרוטוקול ולהלן נצרך נימוקינו.

הסנגור טען בסיכומיו כי הודאתו של העד במשפטו שלו, במסגרת חסדר טיעון וללא שנשמע עדים, לא יכולה לשמש כראיה במשפט זה, אולם לא הסביר חסבר של ממש מדוע כך הם הדברים, אף לא צירף אסמכתאות לחיזוק טענתו. דעתנו בעניין זה שונה. אך מובן הוא כי תשובה של נאשם לכתי"א הנאמרת באולם בית המשפט ואשר נרשמת בפרוטוקול, היא משום "אמירה" של אדם בכתב העונה על תנאי ס' 10 א' (ראה י. קדמי, "על הראיות", חלק ראשון, עמ' 274 פסקה 4.ב.4). ולא רק שיש בו בפרוטוקול ההודאה משום אמרת-חוף לפי ס' 10 א', אלא שעל פניו המדובר באמרה מהימנה מאין כמוה אשר חזקה עליה כי נאמרה מרצון טוב וחופשי ובעלת משקל ניכר, באשר העד מוסר אותה בתשובה לאישומים המופנים אליו גופו ובעד הוא מיוצג ע"י עו"ד. מכאן שאין כל מניעה מלקבלה לפי ס' 10 א' ואף להעניק לה משקל מלא.

טענתו של העד בעדותו¹⁴ כי כתב האישום הוקרא לו באופן כללי ובכותרות וללא שהוזכרו השמות, רחוקה מלהיות אמת, כפי שמוכיחים הפרוטוקולים ממשפטו. מעיין בפרוטוקול משפטו של העד בתיק 6446/02 מיום 19/12/02 (ת/ 68) רואים אנו כי כתב האישום הוקרא לעד (הנאשם באותו תיק) במלואו לאור העובדה כי לא היה מיוצג באותו שלב וסירב לקבל על עצמו ייצוג (ראה החלטת בית המשפט באותו דיון, עמ' 2). העד/נאשם, אף החל למסור תגובה מפורטת, המוכיחה כי עדותו בפנינו כאילו כתב האישום לא הוקרא לו במלואו – שקרית היא בעליל. עיין בפרוטוקול הודאתו של העד בתיקו מיום 29/06/03 (ת/ 69), יגלה כי לאחר מספר חודשים נמלך העד בדעתו והודה בכתב אישום מתוקן שעה שהנא מיוצג. גם הפעם הובהרה לעד מהות כתב האישום בעניינו. העד הודה בכתב האישום במילים ברורות, הן מפני טנגורו והן כמו פיו. הסנגור ביקש בסיכומיו להיאחז בעובדה כי העד לא הזכיר את הנאשם במסגרת תשובתו לכתב האישום, אולם ברור כי אין בכך להעלות או להוריד. המעין בפרוטוקול תחודא, יגלה כי העד הודה בכתב האישום ובעבירות המיוחסות לו ולצד זאת ציין עובדות בולטות מתוך המיוחס לו. קריאה תמה בפרוטוקול תגלה כי חזכרת שמות שותפיו ע"י העד היא לצד הודאתו בעובדות בכתב האישום המיוחס לו, ואיננה משום "רשימה סגורה".

לצד משקלו הברור של פרוטוקול המשפט של העד, נציין כי עדותו בפנינו לא הייתה נקייה מסתירות, למשל לענין מידת היכרותו עם הנאשם¹⁵.

אם כן – ראינו כי במשפטו הודה [REDACTED] בעובדות עבירת גרימת המוות בכוונה לענין הפיגוע ברחוב יפו, ובכלל זה חלקו של הנאשם. פרוטוקול זה הוא משום "אמרת-חוף" של העד, ואנו קיבלנו אותה ומצאנו לנכון להעדיפה על פני עדותו במנינו, אשר ממנה נשמט חלקו של הנאשם.

¹² ראה פרוטוקול דיון מיום 14/06/04, עמ' 3 שי 24-26.

¹³ שם, עמ' 5 שי 36-37.

¹⁴ ראה פרוטוקול עדותו של [REDACTED] מיום 30/03/04, עמ' 7 שי 29-38.

¹⁵ שם, עמ' 4 שי 35, השווה שם עמ' 7 שי 10-11.

תאריך: 28/06/05

7

תיק מס': 5398/03

עד התביעה

1 נקל לראות כי עד זה אינו נמנה על העדים הבאים לומר את האמת בעדותם; או לשותף פעולה עם
2 בית המשפט שעה שהוא מבקש להתחקות אחרי האמת. מיד עם עלותו לדוכן העדים אטם העד
3 את אוזניו וסירב לענות לשאלות התובעת. לשאלות הסגור ענה רק לאחר שבירר כי הוא עורך דינו
4 של הנאשם וגם שעה שהשיב אישר את שאינו שנוי במחלוקת ע"י התביעה, דהיינו כי אינו מזכיר
5 כלל וכלל את הנאשם.
6
7
8

9 ואכן התביעה איננה חולקת כי העד אינו מזכיר כלל את הנאשם, ואף הצהירה כי לא לשם כך
10 הביאה את העד לעדות, אלא על מנת להוכיח את חלקו השני של פרט האישום השישי, חלק אשר
11 אפילו אליבא דכתב האישום הנאשם לא נטל בו חלק. שאלה נכבדה היא לשם מה כלל צריכים אנו
12 להידרש לשאלת עדותו של העד אשר אין מחלוקת כי כלל אינו מפליל את הנאשם, אולם לאור
13 תשובתו של הסגור כי אפילו עצם קרות האירוע אינו מוסכם¹⁶, דומה כי אין מנוס מכך.
14

15 לא התלבטנו רבות בבואנו להכריע בשאלת העדפת פרוטוקול ההודאה ממשפטו של העד כנאשם
16 על פני עדותו (!) בפנינו, אשר ספק רב האמנם "עדות" ייקרא לה, ומכל מקום אין היא משכנעת.
17 לעומת עדותו השרירותית וחמוחכת של העד בפנינו, עומד פרוטוקול ההודאה של העד במשפטו
18 שלו, בעוד הוא מוצג ע"י עו"ד. מן הטעמים האמורים מעלה לענין עד התביעה מצאנו לכאן
19 להעדיף את פרוטוקול המשפט על פני העדות.
20
21

עד התביעה

22 גם עד זה, בדומה ל-עד התביעה, תלה את קולר הפללתו הנחרצת את הנאשם, באמצעים פסולים
23 שתופעלו כנגדו במשפטו, אולם גם הוא לא העלה - משום מה - טענות אלו במשפטו שלו¹⁷. מאותן
24 נימוקים הנזכרים מעלה, המצטרפים לעדותו המגמתית והמתחמקת של העד (התחמק מלהשיב
25 לשאלה האם הוא מכיר את הנאשם, ואף לא ידע למי הכוונה, למרות שנכח רק נאשם אחד בתא
26 הנאשמים), מצאנו לכאן להעדיף על פני עדותו את אמרתו של העד, אשר סימני האמת ניכרים בה
27 בעליל, ובכלל זה העובדה כי כתב אותה בכתב ידו, כי הוא חתום כחוק טרם גבייתה וחוא חתום
28 בתחתית כל דף בה.
29
30
31

עד התביעה

32 עד זה, בעלותו על הדוכן, חזר על הקו של חבריו וגם הוא אישר את הכתוב באמרתו ואת המעשים
33 הרשומים שם, למעט נקודה חנוגת לנסיבות היכרותו עם הנאשם. לטענת העד, החוקר איץ אותו
34 לכתוב כי נפצע מידיו של מאגיד מצרי (אותו, לטענתו, אינו מכיר כלל) שעה שהיו בדרכם לבצע
35 פיגוע חננת מטען.
36
37
38

39 בבקשו להרחיק את הנאשם בכל מחיר מן הפללה המפורשת אותה הפלילו, ואגב כך להטיל רפש
40 בחוקר, נשתכחה מ-עד התביעה העובדה הפשוטה כי באמרתו כלל אין מזכיר הנאשם בהקשר
41 של פיגוע מתוכנן, אלא דווקא נראה כי הפציעה היתה במסגרת "תאונת אימונים", כאשר הנאשם
42 החל לשחק במטול רימונים שבדיני, תוך כדי פגישת היכרות של חוליות שונות בארגון. כלומר,
43 לטענת העד כי החוקר ביקש לאלצו להודות כי נפצע תוך כדי הכנות לפיגוע עם הנאשם, אין שחר -
44 אפילו לא מתוך האמרה הכתובה.
45

46 ממילא גרסתו של העד אינה משכנעת כלל. העד לא ידע ליתן הסבר של ממש כיצד נפצע. תוא אף
47 לא טרח למסור הסבר של ממש כיצד איץ אותו החוקר להפליל את הנאשם הפללת שווא ומדוע
48 רק חלק זה באמרתו כוזב ואילו כל השאר נכון.
49

50 אל מול כוביו של העד, עומדת אמרתו, אותה כתב בכתב ידו, לאחר אזכורה כחוק ועליה הוא
51 חתום. התנאים לקיום סי' 10 א' מתקיימים, שכן העד מזהה את אמרתו וסותר את תוכנה. לאור
52 העובדה כי עדותו לא עוררה בנו רשם של מחויבות ודווקא אמרתו נושאת עליה את סימני האמת,
53 מצאנו לכאן להעדיף על פני העדות.
54

¹⁶ ראה פרוטוקול הדיון מיום 30/03/04, עמ' 8 ש' 37-31.

¹⁷ ראה פרוטוקול עדותו של עד התביעה מיום 30/03/04, עמ' 10 ש' 15-17.

תיק מס': 5398/03

8

תאריך: 28/06/05

פרשת ההגנה

עדות הנאשם בפרשת ההגנה היתה קצרה, רוויית סתירות ובלתי משכנעת. ראשית יש לציין כי למרות הררי חומר הראיות מטעם התביעה, אשר נסקר בהרחבה לעיל, בטר הנאשם כמעט ולא להתייחס ישירות לראיות אלו ועדותו בחקירה הראשית היתה קצרה ולאקונית.

אלא שאפילו מתוך עדותו של הנאשם, עולות הסתירות. טענת הנאשם בחקירה הראשית היתה כי ישנם אנשים רבים באזור שכם בשם מאגיד מצרי, כי המדובר במשפחת הגדולה ביותר באזור והוא עצמו מכיר אדם בשם זה לשלו העובד אף הוא ברשות הפלסטינית. לחיזוק טענתו זו ציין הנאשם כי אפילו שניים מן המפלילים אותו, שעה שהובאו בפניו לעימות במהלך החקירה, ציינו מייד כי הנאשם איננו אותו מאגיד מצרי, אלו התכוונו בהפלתם. עם זאת בחקירה הנגדית שינה הנאשם מטעמו "וליתר בטחון" הוסיף גם את הגרסה כי השניים הפלילו אותו בשל סכסוך קודם, וזאת לאור העובדה כי במסגרת תפקידו עזר את השניים בחיותם גבי רכבים.

ברור כי שתי הגרסאות אינן יכולות לדור בכפיפה אחת. ואם אכן [REDACTED] ציין מייד בפני חוקרי השב"כ כי הנאשם איננו מאגיד מצרי נשוא הפללותיו, מדוע הנאשם איננו מדבר איתו, בבחינת "עם מי שעושה לי דבר כזה, אין לי מה לדבר"?

סתירות אלו מצטרפות למגמתו הכללית של הנאשם להרחיק עצמו, ובכל מחיר, מקשר כלשהו למעילות בטחוניות, גם בדברים שהודה בהם באמרתו, ואין כל ספק שאין בהם לקשרו ולו במאום לפרטי האישום החמורים המיוחסים לו. כך מכחיש הנאשם בעדותו גם ירי כללי לעבר כוחות בטחון, בו הודה באמרתו, העברות כספים בהם היה מעורב ועוד נושאים, המפורטים בהרחבה בעמודים 26-27 לסיכומי התביעה. הנאשם, בניסיונו למלט עצמו, אף הצניע את קשריו עם [REDACTED] על אף העובדה כי השניים התרועעו בראשית שנות התשעים בירדן ובבגד, כעולה מאמרותיו.

לשקריו של הנאשם אודות קיומו של אדם אחר העונה לשמו המרובע, ראה להלן בפרק העוסק בזיהוי הנאשם.

סוף דבר, לא מצאנו כי עדותו של הנאשם בפנינו יש בה לעורר רושם של מהימנות. הנאשם נכשל - ואף לא טרח - בעדותו מלהפריך את שלל ראיות התביעה והשתפק בהכחשה גורפת ולאקונית, גם במעשים המצומצמים בהם הודה באמרותיו. תוך כדי כך חסתבך הנאשם בגרסאות סותרות ושקרים של ממש, אשר אף בהם אין להחמיא למשקל עדותו.

סיכום ביניים:

הנה כי כן, מצאנו כי יש מקום להעדיף את ראיות התביעה על פני עדות הנאשם בפרשת ההגנה, את אמרות עדי התביעה על פני עדויותיהם המגמתיות והשקריות - הכל מן הנימוקים האמורים מעלה בהרחבה. ראיות אלו משתלבות זו בזו ומציגות גרסה סדורה וקוהרנטית ממנה עולה דמותו של הנאשם כרב-מחבלים העוסק, ביחד עם שותפים נוספים, בשילוח מחבלים מתאבדים. כעת נבחן האם אחריותו של הנאשם למינות לו, עולה מתוך אותן ראיות.

זיהוי של הנאשם:

דומה כי השאלה המרכזית בתיק זה נוגעת לענין זיהוי של הנאשם אשר בפנינו, כדמות המופיעה בהפללות הרבות של עדי התביעה כרב-המעללים לו מיוחסים המעשים המתוארים בכתב האישום. עדי התביעה חשונים מתארים אדם בשם מאגיד מצרי, מוסרים פרטים אנושיים שונים שלו ואף נוקבים בכינוי בו הוא מוכר, "בובז". לטענת הנאשם אין כך הדבר, אין לו כינוי כלשהו, ובוודאי לא "בובז". עוד טען הנאשם כי משפחת מצרי היא משפחה גדולה באזור שכם, ומן הסתם יש בה אנשים נוספים העונים לשם מאגיד. לטענת הנאשם, ישנו אדם נוסף בשם מאגיד מצרי אשר אף הוא עובד ברשות הפלסטינית. האם הנאשם שבפנינו הוא אותו "בובז"?

¹¹ ראה פרטוקול עדות הנאשם בפרשת ההגנה מיום 14/06/04, עמ' 9, 52-48.

תאריך: 28/06/05

9

תיק מס': 5398/03

ראשית, יש לציין כי הנאשם עונה בעצמו על שאלה זו באמרתו¹⁹, בה הוא מאשר את כינויו מילדות "בובי". כאן המקום לציין כי אין המדובר בכינוי שגור או נפוץ (כגון כינוי של אדם על שם בנו בכורו, למשל "אבו מוחמד", כינוי אשר כמוהו ימצאו לאלפים). ייתודו של הכינוי, בצירוף שאר הפרטים האישיים של הנאשם, מצביע על החפיפה בינו לבין הנאשם.

אלא שהרשעתו של הנאשם בעבירות החמורות המיוחסות לו, אינה נשענת על כינוי בלבד, אלא גם על זיהויו באופן פרסונאלי ע"י עדי התביעה, איתם עמד בקשרים טובים. באשר לטענות כי עדי התביעה "התבלבלו" או כיוונו לאדם אחר, הרי שבחינה מעמיקה של חומר הראיות תגלה כי אין בכך ממש. הנאשם מאשר באמרתו את היכרותו עם שאר "איבריו" האירועים, עדי התביעה המפלילים אותו, ואף מודה בביצוע עבירות בטחוניות עמם. כך מודה²⁰ הנאשם בהיכרותו עם [REDACTED] ובביצוע ירי עמו לעבר עמדת צה"ל וכן ביצוע ניסיון ירי. ביחד עם [REDACTED] אף גורש הנאשם בשנת 1992 מהאזור וביחד נסעו לבגדד²¹. הסברה כי [REDACTED] אינו מכיר את הנאשם וכיוון בדבריו למאגיד מצרי אחר, מופרכת ממש בנסיבות אלו. עוד מאשר הנאשם באמרתו כי מסר כספים ל[REDACTED] והוא אף מאשר את היכרותו האישית עמם. הוא אף מאשר העברת רובה קלצינקוב לידיו של [REDACTED] (על פי גרסת הנאשם, בשל סכסוך פנימי)²².

אם כן, ההיכרות של הנאשם עם עדי התביעה עולה במפורש מאמרתו שלו עצמו. אלא שגם עדי התביעה לא טומנים ידם בצלחת ומרחיבים בענין היכרותם עם הנאשם. זיהוה את הנאשם בשמו חמלא בעדותו בפניו וציין כי הנאשם הוא חברו²³. מוסר באמרתו²⁴ תיאור מדויק של הנאשם, כולל מקום עבודתו כקצין במשטרה הפלסטינית, גילו, מצבו המשפחתי והיותו אב לשתי בנות (פרטים אותם מאשר הנאשם עצמו באמרתו) ומוסיף כי כינויו של הנאשם הוא "בובי". עד התביעה [REDACTED], אשר אפילו בעדותו²⁵ המגמתית אישר את היכרותו האישית עם הנאשם לאור שירותם המשותף במשטרה הפלסטינית, מציין גם הוא באמרתו²⁶ שנתקבלה והועדה על פני עדותו, את כינויו של הנאשם ואת העובדה כי הוא חבר בארגון "גדודי אל אקצה". אין לחשוך בעד התביעה [REDACTED] כי ישכת את הנאשם, לאחר שזה גרם לפציעתו הקשה שעה ששיחק במטול רימונים שהחזיק. גם הוא מזכיר²⁷ את הנאשם בשמו ובכינויו ומציין את חברותו בארגון הטרור. עד התביעה [REDACTED] מוסר²⁸ את מספר הטלפון הסולארי של "בובי", 059-200596, הדומה באופן מפתיע למספר שמוסר הנאשם עצמו באמרתו²⁹, 059-200569.

טוען הסגור כי נפלו בחקירה פגמים של ממש בכך שלא נערך לעדים מסדר זיהוי. הסגור לא הביא אסמכתאות לחוכחת טענתו, ואנו לא מצאנו בה כל ממש. ניכר מכל האמור למעלה בהרחבה כי העדים מכירים את הנאשם היטב, מוסרים פרטים מזחים רבים שלו, חלקם אף הצביעו עליו באולם בית המשפט (גם אם חזרו בהם מהפללתם או תירצו אותה בהסברים שונים ומשונים). אם כן – בפנינו מצב של "הצבעה" של העדים על הנאשם, כעל מי שהם מכירים אותו היכרות מוקדמת ולא זיהויו של אדם לא מוכר באמצעים חזותיים שונים (מסדר זיהוי), ואין כל חובת קיום מסדר זיהוי בנסיבות אלו. ראה גם י. קדמי, על הראיות (מהדורת 1999), חלק שני, עמ' 851-852.

כאן המקום אף להידרש לשאלה הסטטיסטית, האמנם יתכן כי המדובר במאגיד מצרי אחר? הנאשם ביקש להגיש, לצורך כך, רישום של משרד הפנים הפלסטיני באשר לשכיחות השם מאגיד מצרי. את המסמך ביקשה ההגנה להגיש על סמך עדותו של הנאשם.

¹⁹ ת/1, עמ' 8 ש' 22-25.

²⁰ ראה ת/1, עמ' 2 ש' 5-12.

²¹ ראה ת/2, עמ' 5 ש' 13-24.

²² ראה ת/1, עמ' 3 ש' 26 ועד עמ' 5 ש' 21.

²³ ראה פרוטוקול עדותו של [REDACTED] מיום 30/11/03, עמ' 1 ש' 35-50.

²⁴ ראה ת/70, עמ' 1 ש' 19-22.

²⁵ ראה פרוטוקול עדותו של [REDACTED] מיום 30/03/04, עמ' 9 ש' 18-22, עמ' 10 ש' 34-39.

²⁶ ראה ת/3, עמ' 5 ש' 4-8.

²⁷ ראה ת/61, עמ' 2 ש' 17 ועד עמ' 3 ש' 2.

²⁸ ראה ת/60, עמ' 5 ש' 12.

²⁹ ראה ת/1, עמ' 2 ש' 25.

תאריך: 28/06/05

10

תיק מס': 5398/03

1] גם נסיבות בקשת ההגשה היו, לכל הפחות, מוזרות. הגשת המסמך כלל לא נתבקשה בחקירה
2 הראשית, אלא צצה לפתע בחקירה החוזרת. הנאשם התיימר לאשר את הרשימה שהציג הסגור,
3 בלא כל הסבר מדוע רשימה זו אותנטית או מה היו דרכי תפקודה...]

4
5 התביעה התנגדה להגשת המסמך, ואנו קיבלנו³⁰ את עמדתה כי לא ניתן לקבל את המסמך שלא
6 באמצעות עורכו. עם זאת, ועל מנת להפיק את הדעת הצענו - והצדדים קיבלו את הצעתנו - כי
7 התביעה תגיש מסמך מוסכם שיפיק ע"י משרד הפנים במנהל האזרחי.

8
9 מעיון בשאלתא עולה כי מספר אנשים באזור שכס עונים לשם מאגד מצרי, אולם כולם מבוגרים
10 במיוחד או צעירים במיוחד ולא עונים על תיאורו של מאגיד מצרי הנוכח בעדויות התביעה, כאדם
11 כבן 30 - כולם למעט אדם אחד, הוא הנאשם שבפנינו. באשר לטענת הנאשם³¹ כי פעם נוכח לדעת
12 שישנו אדם נוסף בשם מאגיד אסמעיל מוחמד אלמצרי, אשר לקח הלוואה בבנק על שמו - עיון
13 בשאלתא יגלה עד כמה הטענה שקרית, שכן הנאשם הוא האדם היחיד העונה לשם מרבע זה, לא
14 רק בחתך הגילאים הרלוונטי ולא רק באזור גפת שכס אלא בכל הגדה ואף רצועת עזה!!

15
16
17 אם כן, אנו קובעים כי הנאשם שבפנינו הוא אותו מאגיד מצרי, המכונה "בזבז" המופיע לרוב
18 בראיות התביעה. כעת שומה עלינו לבחון האמנם יש באותן ראיות כדי להביא להרשעת הנאשם
19 במיוחד לו.

20 פרטי האישום המיוחסים לנאשם

21
22 הוכחת פרטי האישום מתבססת על ראיות התביעה, כמפורט להלן. ההגנה לא נדרשה לענין הוכחת
23 שבדות האישום מתוך חומר הראיות (אלא הסתפקה בהכחשתם).

24 פרט אישום ראשון

25
26 פרט אישום זה מייחס לנאשם חברות בארגון הטרור הנוזע "גדודי אל-אקצה". הנאשם מופלל
27 בפרט זה ע"י שלושה מעדי התביעה, [REDACTED] עדויות אלו
28 משתלבות זו בזו, מחזקות זו את זו ועונות על דרישת התוספת הראייתית.

29 פרט אישום שני

30
31 אישום זה מייחס לנאשם נשיאת משרח בארגון האסור, דהיינו כי עמד בראש "גדודי אל-אקצה"
32 באזור שכס בשנת 02', פיקד על הפעולות הצבאיות שביצע הארגון באותה שנת-דמים, וניאם את
33 פעילות הפעילים הצבאיים, סיפק לחם נשק ומימון אותו קיבל מידי [REDACTED] ואחרים וכן
34 נהג ליטול אחריות על מעשי הארגון בכלי התקשורת.

35
36 בניגוד להכחשותיו הנמרצות של הנאשם, נראה כי שפע העשייה שפעל הנאשם ומעמדו בארגון,
37 נחקקו בזכרונם של פעילים רבים, אשר זכרו לו את פיקודו עליהם, את הכספים שהעתיק עליהם
38 והנשקים שסיפק להם. שורה ארוכה של עדי תביעה מפלילים את הנאשם במיוחד לו בפרט אישום
39 זה, כמפורט בהרחבה בסיכומי התביעה. כך, למשל, [REDACTED] מתאר את מעמדו של הנאשם
40 בארגון, את הכספים הרבים שקיבל מידיה במספר הזדמנויות לצורך ביצוע פיגועים וכן כי הנאשם
41 נטל אחריות על פיגועים מטעם הארגון. כך, [REDACTED] המתאר את הנאשם כאיש הכספים אשר
42 היה מממן אותו ואף קיבל מידי סכום של 12,000 ש"ח. כך, [REDACTED] המתאר את הנאשם
43 כמפקד "גדודי אל-אקצה" בשכס, כמי שאישר לו לבצע פיגועים וכן נטל עליהם אחריות בשם
44 הארגון (תעד שלח לו לצורך כך את צילום צוואתו של [REDACTED], הרוצח בפיגוע קיבוץ מצר)
45 וכן כמי שמימן ביצוע פיגועים וסיפק לשם כך כלי נשק. כך גם [REDACTED] המתאר ארוכות את
46 מעמדו של הנאשם כמי שחילק לו הוראות, כמי שנהג לארגן תהלוכות מטעם הארגון ולצורך כך
47 הורה לו להפיץ תמונות שהידים ולירות בתהלוכות וכן כמי שהעביר כלי נשק מפעיל אחד למשנהו
48 בשורת הזדמנויות. שורת עדויות אלו מחזקות זו את זו ועונות למבביר על דרישת התוספת
49 הראייתית, אולם גם מקומה של אמרת הנאשם לא נפקד לענין זה. הנאשם אמנם, כדרכו, מנסה
50 להתרחק מחברותו בארגון ומהתפקיד שנשא בו, אולם גם הוא מוסר באמרתו פרטים המאמתים
51 את אשר מפלילים אותו חבריו, ובכלל זה כי העביר כספים לאנשים המפלילים אותו בכך [REDACTED]

³⁰ ראה פרוטוקול מיום 14/06/04, עמ' 11-12.
³¹ שם, עמ' 11, ש' 16-20.

תאריך: 28/06/05

11

תיק מס': 5398/03

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58

ע"י () ואחרים, כי סיפק נשק לידיו של , כי יצר קשר עם תחנות טלוויזיה ערביות, כי סייע להקים אתר אינטרנט עבור הארגון ועוד.

העובדות המפורטות בהרחבה בפרט אישום זה לענין תפקידו של הנאשם, מקומו בהירארכית הארגון בזמן הנתון והפעולות השונות אשר נקט במסגרת תפקידו, ישובו ויידונו שעה שנבקש להצביע על אחריותו של הנאשם לעבירות שבוצעו מטעם הארגון.

פרט אישום שלישי

פרט זה מייחס לנאשם עבירה של ירי לעבר אדם, וזאת בכך שבמספר הזדמנויות ביצע ירי ביחד עם חבריו לארגון לעבר חיילי צה"ל. עד התביעה נאצר עוריס מפליל אותו בביצוע מעשי ירי ביחד עמו. גם הנאשם מציין באמרתו מעשה ירי שביצע ביחד עם , כך שבפנינו תשתית ראייתית מלאה להרשעת הנאשם בפרט אישום זה.

פרט אישום רביעי

התביעה חזרה בה מאישום זה, ופטורים אנו מלדון בו.

פרט אישום חמישי

אישום זה מייחס לנאשם עבירת ניסיון לירי, כך שביחד עם יצא לירות לעבר חיילי צה"ל, אולם בסופו של דבר נמלכו בדעתם לאחר שנחשפו ע"י כוחות הצבא. גם הנאשם וגם מתארים את האירוע באופן דומה באמרותיהם ומצאנו לנכון להרשיע את הנאשם בגן עבירה זו.

אחריות הנאשם למעשי הרצח מכוח תפקידו

פרטי האישום התמורים 6-18 מייחסים לנאשם אחריות למותם של 10 בני אדם בפגיעות החתאבות ברחוב יפו בירושלים, ביישוב חרמש ובקיבוץ מצר, וכן את פציעתם וניסיון רציחתם של נוספים באותם אירועים. כל מעשי הרציחות הללו בוצעו ע"י מחבלים מתאבדים אשר נשלחו מטעם ארגון "גדודי אל-אקצה" וע"י הנאשם ושותפיו.

מטבע הדברים, אין אפשרות להעמיד לדון את המחבל המתאבד אשר מוסר את נפשו על מובח האידאולוגיה הבויה. אין זאת אומרת כי אלו העומדים מאחוריו, ואשר עשוהו ככלי שרת בידם למילוי מטרותיהם הבויות, צריכים לחמוק מן העונש. דיני העונשין הכירו גם באפשרות להטיל אחריות, ואף אחריות מלאה, על מי שמכוח תפקידו או מעמדו (ויהיה זה גם מעמד בלתי רשמי - ראה ענין "משולם" הנזכר להלן) הניע אחרים לביצוע עבירות.

אחריות ראשי הארגון הטרוויסטי למעשי חברי הארגון - הפן הגורמטיבי

כידוע, מקובלת בתורת המשפט הצבאי דוקטרינת ה"אחריות הפיקודית", לפיה אחראי בעל דרג פיקודי בכיר למעשי פקודיו אשר נעשו על פי הוראתו ואישורו, גם אם בפועל נטל הוא חלק מעשי קטן או אף שולי במעשים עצמם. דומה כי כל מי שעניינם לו בראשו, לא יוכל לחמוק מן המסקנה החותכת כי אחריות מקבילה, לחבדיל אלפי הבדלות, יש להטיל גם על ראשי ארגוני פשע וטרור המכוונים את פעילותם הנפשעת והמורים על ביצועם של מעשי רצח ב"שלט רחוק".

יפים לענין זה דברי כ"י השופט קדמי בע"פ 5589/98 ביטאן סולטאן נ. מדינת ישראל, תק-על 98(3)99. באותו ענין הורשע המערער בעבירת רצח בכוונת תחילה, כאשר הוכח שנתן את הסכמתו ואישורו לביצוע הרצח, ושלה את המבצע העיקרי להוציא לפועל את הרצח, ואף הנהה אותו לגבי שיטת הביצוע. השופט קדמי הדגיש שלולא הסכמתו של המערער לא היה הרצח מתבצע, ולכן מותן האישור לבצע את הרצח היה משול "ילידית ההזקקה המשלחת ספורטאי למרוץ", והיה עולה כדי "מעשה של השתתפות בביצוע העבירה". לכן הורשע המערער כמבצע בצוותא ולא כמשדל, ובית המשפט הדגיש כי הוא היה מצוי "במעגל הפנימי של הביצוע", כמי שהיה לו תפקיד בביצוע, והיה "המוח של החבורה", בעוד שמשדל מצוי מחוץ למעגל הפנימי של הביצוע. כ"י השופט קדמי הוסיף

תאריך: 28/06/05

12

תיק מס': 5398/03

ואמר כי בסיבות המתוארות לעיל, כאשר המערער נתן "אור ירוק" לרצח" והתנחיות אופרטיביות בדבר דרך הביצוע, הית בהתנהגותו לפחות "מנה גדושה של שידול על דרך העידוד".

בדני"פ 1294/96 עוזי משולם ואח' נ' מדינת ישראל, פ"ד (נב) 1, פסק כבי השופט א. מצא כי: "יש לראות במשתתף כזה – שבידו שליטה מלאה על הביצוע ושעשייתו כוללת לא רק פעולות שידול והכנה, אלא גם הנחיית העבריינים המועלים ומיקוח על פעילותם – מבצע בצוותא לכל דבר". הוא הדגיש כי נוכחות בזירת העבירה איננה יסוד חיוני להיותו של אדם מבצע בצוותא, ואמר:

"במציאות המשפטית החדשה, התניית האחריות הישירה בנוכחות, פרושה ש'סנדיקים' ומנהיגי קבוצות עבריינים, המשלחים לזירת הביצוע את ידגי הרק"ק הסדים למרותם, בעוד הם מנהיגים את הפעילות הפלילית מרחוק, יראו לא כמבצעים בצוותא אלא רק כמשדלים. ואפשרות זו, שבוודאי אינה משקפת את הדין הרצוי, איננה מתחייבת אף מן הדין המצוי".

אותו פסק דין ניתן לאחר ניתוח מעמיק של דמותו של הרב עוזי משולם ומסקנת השופטים באשר למרות שהטיל על חסידיו.

עקרונות אלו באו לידי ביטוי לא רק לענין ארגוני פשע, אלא גם לענין נושאי משרה בכירה בארגוני טרור, בפסק דינו המאלף של בית המשפט המחוזי תל אביב, תפ"ח 1158/02 מ"י נ' [REDACTED] ראה גם עקרונות דומים המצוטטים בפס"ד [REDACTED] חנ"ל, המובאים במאמריהם של מ. קרמניצר "תמבצע בדיני העונשין קווים לדמותו", פלילים-א' [תשי"ן-1990] 65, בעמ' 72, ומ. גור-אריה, "צדדים לעבירה-תיקון 39 לחוק העונשין במבחן הפסיקה", מגמות בפלילים, עמ' 83.

מן הפרט אל הכלל

אין לך משימה קלה מאשר הוכחת מעמדו הבכיר של הנאשם בארגון גדודי אל-אקצה בשכם וסביבותיה ושלטתו המוחלטת בפעילות הצבאית של הארגון בזמן ששימש כראש הארגון בעיר. ראינו כי הנאשם פעל כמפקד "גדודי אל-אקצה" באזור שכם בשנת 02, ולמרותו סרו פעילי הארגון באופן ישיר. הנאשם היה מעורב בחלוקת הכספים לפעילי הארגון - כספים אשר חוינו את גלגלי הטרור. הנאשם תיאר על פעילות חברי הארגון באזור ועמד בקשר עם מפקד ארגון התנוס, מרואן ברגותי. הנאשם סיפק כלי נשק לפעילים לביצוע משימותיהם ואף היה מעורב בצדדים נוספים בפעילות הארגון כגון ארגון תחלוקות והקמת אתר אינטרנט ועוד כהנה וכהנה מרעין בישין.

עובדות פרטי האישום הבאים יגוללו כיצד היה הנאשם מעורב בתכנון המקדימות לביצוע פיגועי ההתאבדות, כיצד מנה פעיל צבאי אליו על מנת לקבל את אישורו לרצח חפים מפשע. נראה בעליל כי ראה עצמו כפוסק בענייני חיים ומוות באזור שכם. ביוזמתו, באישורו ובכרכתו של הנאשם יצאו לדרך פיגועי ההתאבדות המתוארים להלן, ובדין נושא הוא באחריות אליהם.

נסיים פרק זה ולו באזכור העובדה הסמלית כי במסגרת תפקידו הנאשם הוא זה שמיהר ליטול אחריות בשם הארגון על פיגועי ההתאבדות שביצע הארגון. אמנם, בבואו לתת את הדין על מעשיו, נתקף הנאשם בביושנות מעושה ולא חזר על כך, אולם דומה כי הדברים מדברים בעד עצמם ומצביעים מדוע אין מקום ליתן לנאשם לחמוק מהאחריות לה הוא נושא במסגרת תפקידו למעשי הרצח שביצע הארגון בראשו עמד ואשר מיהר להתנאות בהם.

אלא שאחריותו של הנאשם למעשי הרצח לא מתמצה במישור "המוניטריאלי" בלבד. שכן הנאשם גם שלח ידו בביצוע מעשים של ממש במסגרת הוצאתם לפועל של פיגועי ההתאבדות הנדונים, מעשים המביאים אותו אל מסגרת "המעגל הפנימי" של מבצעי העבירה, הנושאים באחריות כמבצעים ישירים. נדון כעת בחלקו של הנאשם במסגרת הוצאתם לפועל של כל אחד מהפיגועים.

השתלשלות האירועים הכללית

כפירתו של הנאשם באישומים כנגדו היתה כללית וגורפת. הנאשם לא הציג בפנינו כל זירת מחלוקת מתוחמת, אפילו ביחס לחלקים מתוך פרטי האישום אשר כלל אינם נוגעים לו. ההגנה עמדה על הוכחת כל פסוק ותג בהם, גם ביחס לאירועים שביצעו לאחר שיצא הנאשם מן התמונה

תאריך: 28/06/05

13

תיק מס': 5398/03

1 (ראה הפרק הדין בעדותו של אחד מברגותי הנזכר מעלה) ולא ידעה למסור עמדה אפילו באשר
2 לעצם קרות הפיגועים.

3
4 נוהגה זה של ההגנה להתמיד בהכחשת הנורפה, גם כאשר לעצם מותם של הקורבנות, יש להצטרף
5 עליו, בפרט שהחומר הטכני המבוסס עובדות אלו חושב בהסכמתה. לצערנו, לא התגב לבנו
6 חשש שמא עומד הנאשם ליתן את הדין בגין מעשי רצח שלא בוצעו. הראיות הטכניות הרבות
7 שהוגשו בהסכמת ההגנה, מבססות את עובדות האירועים המתוארים והתמונות הקשות של
8 קורבנות מעשי הרצח, בהם פעוטות רכים בשנים, לא מותירות מקום לספק בענין זה.

9
10 למעשה, אין מחלוקת של ממש גם ביחס להשתלשלות העניינים הנוגעת לשלבי הוצאתם לפועל של
11 הפיגועים. אם נעמיק ראות, מעבר לעניי האבק שביקשו עדי התביעה להערים בהתחמקותיהם
12 השונות, נראה כי למעשה הללו () אינם
13 מכחישים את תהליכי ההוצאה לפועל של מעשי הרצח, ומתמקדים בעיקר ב (בהכחשת) חלקו של
14 הנאשם. מכל מקום, קריאה באמירותיהם, מעלה באופן נרחב ומפורט את השתלשלות אירועים זו
15 (ובכלל זה ההכנות, חימוש המתאבדים, צילום, הסעתם לעבר זירת הרצח וכו').

16
17 אם כן, מצאנו השתלשלות האירועים הכללית, הוכחה כדבעי מתוך הראיות שהובאו בפנינו, וספק
18 האם היא שנויה במחלוקת אמיתית, וכעת נמקד מבטנו לעבר חלקו של הנאשם.

19 20 פרטי האישום 6-8, הפיגוע ברחוב יפו

21
22
23 פרטי אישום אלו מייחסים לנאשם אחריות לרציחתן של אורח סנדלר ושרח המבורגר ז"ל ונסיגון
24 גרימת מותם של 45 אזרחים שנפצעו באירוע. האירוע הוצא לפועל מטעמו ובשמו של ארגון "גדודי
25 אל-אקצה". מיוחס לנאשם כי הוא קיבל לידיו את המחבל המתאבד בדירה במחנה בלאטה וביחד
26 עם צילם אותו כשהוא מחזיק ברובה וספר קוראן. לאחר מכן שילח הנאשם את
27 המתאבד, סעיד, לדרכו האחרונה. לאחר הדברים האלה יצא סעיד לכיוון רמאללה שם נשלח ע"י
28 לירושלים, מקום בו פתח ביריות לכל עבר, עד אשר הוכרע, אולם לא טרם שגרם
29 לרצח שתי נשים ופציעת עשרות רבות.

30
31 על חלקו של הנאשם מספר עד התביעה , כאמור בפרוטוקול הדאטו במשפטו
32 (ת/ 69, ס"ק 6 לפרט האישום השישי בכתב האישום) ועל עדותו מתבסס החלק באישום הנוגע
33 לנאשם. על חלקו לאירוע, למדים אנו מאמירותיהם של ושל . אמירותיהם של
34 עדי התביעה 16,17, הוגשו בהסכמת²¹ וראים בתוכן כמוסכם
35 (ע"י אי"ש 114/01,). מאמרות אלו, בצירוף פרוטוקול הדאטו של ,
36 למדים אנו על אחריותו של אותו סעיד לאחר שנשלח וצולם ע"י הנאשם. מן החומר הטכני למדנו
37 על התוצאות הקטלניות של האירוע. אך מובן הוא כי שלל הראיות משתלבות זו בזו ומהוות הרבה
38 מעבר לחיזוק המוגבר הנדרש לעדותו של .

39
40
41 דומה כי בימים אלו אין אדם נדרש לדמיון רב באשר למשמעותו של אקט צילום מתאבד, כשהוא
42 מקריא את צוואתו טרם צאתו לדרכו האחרונה, ומעשהו של הנאשם בהקשר זה מדבר בעד עצמו.
43 אקט זה, בצירוף מעמדו של הנאשם הנזכר מעלה, מבססים את היותו חלק מן "המעגל הפנימי"
44 של משלחי המתאבד ואת אחריותו המלאה לפיגוע ולתוצאותיו תרצחניות.

45
46 מטעמים אלו מרשיעים אנו את הנאשם באחריות לפיגוע ההתאבדות ברחוב יפו בירושלים,
47 לפציעת האזרחים והנסיגון לרצח נוספים.

48 49 50 פרטי האישום 9-12, הפיגוע בניישוב חרמש

51
52 פיגוע זה הוצא לפועל ע"י , בסיועם של ,
53 . מיוחס לנאשם (ס"ק אי-ט' לפרט האישום) כי הוא זה שנתן אישור מפורש ל
54 לבצע את הפיגוע, ולאחריו אף נטל אחריות עליו בשם הארגון וכן העביר לידיו של סכום של
55 \$3,000. באירוע נרצחו לינוי סרוסי, הדס תורג'מן ואורנה אשל זכרן לברכה וכן נפצע יובל אשל.

²¹ ראה פרוטוקול הדיון מיום 14/06/04, עמ' 1 ו-22.

תאריך: 28/06/05

14

תיק מס': 5398/03

תלכו של הנאשם עולה מתוך אמרתיו של [REDACTED] אותן מצאנו, כזכור, לקבל. [REDACTED] מתאר כיצד, לאחר שסיפר לו [REDACTED] כי ברשותו מתאבד המוכן לבצע פיגוע, יצר קשר עם הנאשם שאשר לו לבצע את מעשה הרצח (או בלשון של הנאשם, "למה לא?"). יודגש מתוך דבריו של [REDACTED] כי הורה ל- [REDACTED] להמשיך בגלגול הפיגוע, רק לאחר שיחתו עם הנאשם וקבלת האישור ממנו. עוד מתאר נאיפה כיצד, לאחר הפיגוע, נטל הנאשם אתריות לפיגוע בשם תארגון ואף העביר לו את סכום הכסף.

חיזוק לדבריו של [REDACTED] אנו מוצאים לא אתריות מאשר באמרתו של הנאשם הנאשר כי מסר ל- [REDACTED] סכום כסף יום לאחר הפיגוע להקמת סוכת אכלים לשהיד³⁴. שאר המעורבים באירוע, שאמרתיהם חוגשו בחסכמה³⁵, מבססים את עובדות האישום בכללו והחומר הטכני מבסס את תוצאותיו הקטלניות ופציעתו של יובל אשל, שאשתו אורנה ז"ל נרצחה לגד עיניו.

רואים אנו כי הנאשם היה בעל שליטה מוחלטת בהוצאתו לפועל של הפיגוע, ומבצעיו סרו למרותו, חן באומר והן במעש, חן לפניו והן אתריות. הנאשם נושא באחריות מלאה לאירוע שיצא בברכתו, באישורו ובמימונו ושעליו הזדרז ליטול אתריות ואנו מרשיעים אותו באחריות לו.

פרטי האישום 13-18, פיגוע מצר

גם באירוע זה, נשלח המחבל המתאבד, חיית האדם [REDACTED], עיי [REDACTED] לקיבוץ מצר. במסע הירי שלו בקיבוץ רצח [REDACTED] את ילדי משפחת אוהיון, מתן ונועם, את אמם רויטל וכן את תושבי הקיבוץ תרצה דמארי ויצחק דורי, זכרם לברכה.

מעיון באמרתיו של [REDACTED] עולה כי פעם נוספת פנה לנאשם, בצינו באוזניו כי ברשותו מתאבד נוסף המוכן לשיגור ובבקשה לחמשו בכל נשק, וחנאשם דאג לעשות כן. לאחר מכן, פנה [REDACTED] אל הנאשם כי ייקח אתריות על הפיגוע, ואף דאג להעביר לידיו את סרט הצילום של [REDACTED] מקריא את צוואתו.

הנאשם בכבודו ובעצמו מחזק את דבריו של [REDACTED] באופן מובהק (תוך הוצאת העוקץ מן הדברים, כחרגול) כאשר הוא מציין באמרתו כי מסר ל- [REDACTED] כלי נשק (לטענתו, בעקבות סכסוך של [REDACTED] עם אדם אחר) וכן כי לאחר הפיגוע התקשר לתחנת הטלוויזיה להודיע כי הוא מתנגד לביצוע פיגועים בתוך תחומי מדינת ישראל. למותר לציין כי הסיפא שבכד גרסתו של הנאשם, לא אמין בעינינו. הנאשם לא טרח לחזור אפילו על גרסה מתחמקת זו בעדותו והרחיק עצמו מכל מעורבות עם [REDACTED] או מתן כלי נשק.

המעורב העיקרי הנוסף באירוע [REDACTED], אשר אינו מזכיר את הנאשם, מבסס את עובדות כתב האישום הנוגעות להכנות לשילוח [REDACTED] למשימת הרצח והחומר הטכני מזירת הטבח מאשש את תוצאותיו הקטלניות.

דפוס החירארכיה שבין [REDACTED] לנאשם, כבר תואר להלן והמעשים שנעשו לפני ואחרי הפיגוע, מבססים את אחריותו של הנאשם מכוח מרותו על מבצעי הרצח ומתן האישור לפיגוע ונטילת האחריות עליו. אלא שגם הפעם, מלבד האחריות "המיניסטריאלית", נושא הנאשם באחריות מובהקת לפיגוע בתור מי שהמציא לידיהם של חרוצחים בפועל את כלי הנשק שקטל את תושבי הקיבוץ. אין ספק כי הנאשם נושא באחריות מלאה לאירוע הרצח ואנו מרשיעים אותו בכך.

פרט האישום 19

פרט זה מייחס לנאשם עבירת קשירת קשר לגרימת מוות בכוונה, זאת בכך שהיה שותף למזימה לשלח את [REDACTED] לביצוע פיגוע נוסף לאחר פיגוע מצר.

גם אישום זה מתבסס על אמרתיו של [REDACTED], המתאר כיצד משתברר כי [REDACTED] נותר בחיים לאחר ההתקפה הרצחנית בקיבוץ מצר, הוחלט לשלוח אותו שוב לבצע פיגוע התאבדות,

³³ ראה ת/ 60, עמ' 4 שי' 25.

³⁴ ראה ת/ 1, עמ' 5 שי' 5-9.

³⁵ ראה פרוטוקול מיום 02/09/03, עמ' 3 שי' 27-28.

תאריך: 28/06/05

15

תיק מס': 5398/03

1 ולשם כך התקשר אל הנאשם. הנאשם מסר את חסכמתו לתוכנית ואף נענה לבקשת
2 להמציא לידיו כלי נשק, ובני התבורה אף יצאו לשכם לפגשו ולקחת מידינו את הנשק, אולם נעצרו
3 קודם לכן.
4

5 אודות החיזוקים חרבים לאמרותיו של [REDACTED] בשורת עניינים - עמדנו זה מכבר. אין ספק כי
6 הקשר הנדון, הוא חלק מתוך "מסכת עובדתית" אחת, הנוגעת לפיגועי טרור שבוצעו ע"י [REDACTED]
7 והנאשם במסגרת הארגון ובאמצעות [REDACTED], ועל כן רואים בהם כחיזוקים גם לענין הפללתו את
8 הנאשם לענין אישום זה.
9

10 גם באשר לדפוס הפעולה והקשר בין הנאשם [REDACTED], עמדנו זה מכבר ואין ספק כי אישורו של
11 הנאשם את התוכנית הרצחנית והתחייבותו להמציא כלי נשק, הופכים אותו לשותף בקשירת
12 הקשר.
13

14
15
16 סוף דבר, מרשיעים אנו את הנאשם בכל המיוחס לו, למעט פרט האישום הרביעי, ממנו
17 חזרת התביעה.
18

19
20
21 זכות ערעור בחוק
22 ניתן והודע, 28/06/05, בלשכה. המזכירות תמציא עותק לירי הצדדים.
23

24
25 שופט

26
27 אב"ד

28 שופט